

Konference om forebyggelse af magtanvendelse

FOA Torsdag d. 05.02.2015

Cand.jur., ph.d.

Dorthe V. Buss

Selvbestemmelse

- Økonomiske forhold
- Personlige forhold
- Medmindre en lov siger noget andet
- Eller personen har givet tilladelse til at andre varetager økonomi mv.

Handleevne

- Evnen til at varetage egne anliggender på en fornuftig måde og med den fornødne dømmekraft i den givne situation
 - Demenssygdom påvirker handleevnen:
 - Koncentration, dømmekraft, problemløsning mv.
 - Fornuft?
 - Dømmekraft?

Hvorfor regler?

- Grundloven og internationale konventioner
- Kriterier for indgreb i den personlige frihed bestemmes nationalt af politikerne
 - Ensartet praksis i hele landet
 - Sikre den svage borgers rettigheder
 - Fælles rammer for personalets arbejde

De tre love

- **Sundhedsloven**

- Al sundhedsmæssig virksomhed
- Autoriserede sundhedspersoner
- Information og samtykke til behandling
- Omsorgspligt – ikke reguleret
- Magtanvendelse – ikke reguleret

- **Service-loven**

- Kommune – borger
- Tilbud om hjælp
- Særlig indsats for borgere med nedsat funktionsevne
- Omsorgspligt
- Regler for magtanvendelse

De tre love

- **Psykiatriloven**
- Gælder for psykiatriske afdelinger på offentlige sygehuse
- Regler for tvungen indlæggelse, behandling mv.
 - Patienten skal være sindssyg eller befinde sig i lignende tilstand
 - Behandling påkrævet for at sikre helbredelse eller afgørende bedring af tilstanden **ELLER**
 - Nærliggende og væsentlig fare for patienten eller andre

Serviceoven

- Rådgivning
- Støtte
- Personlig hjælp
- Praktisk hjælp

Serviceoven

- Særlig indsats for personer med nedsat fysisk/psykisk funktionsevne:
 - Forebygge forværring
 - Forbedre den sociale og personlige funktion samt udviklingsmuligheder
 - Forbedre mulighederne for personens livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje
 - Sikre en helhedsorienteret indsats

Serviceoven - omsorgspligt

- Kommunerne har pligt til at yde omsorg:
 - til personer med betydeligt nedsat psykisk funktionsevne
 - Pligt til aktivt at undgå omsorgssvigt
 - **Ikke** hjemmel til magtanvendelse
 - Ethiske overvejelser og hensyn, uværdighed
 - Sund fornuft og professionelle værdier

Serviceoven - magtanvendelse

- Formål: at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten
- Personkreds: voksne med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der modtager hjælp efter serviceoven
- Faglig dokumentation for den nedsatte funktionsevne
- Frivillig medvirken skal være søgt opnået/sidste udvej
- Må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand

Inden der anvendes magt, skal man overveje...

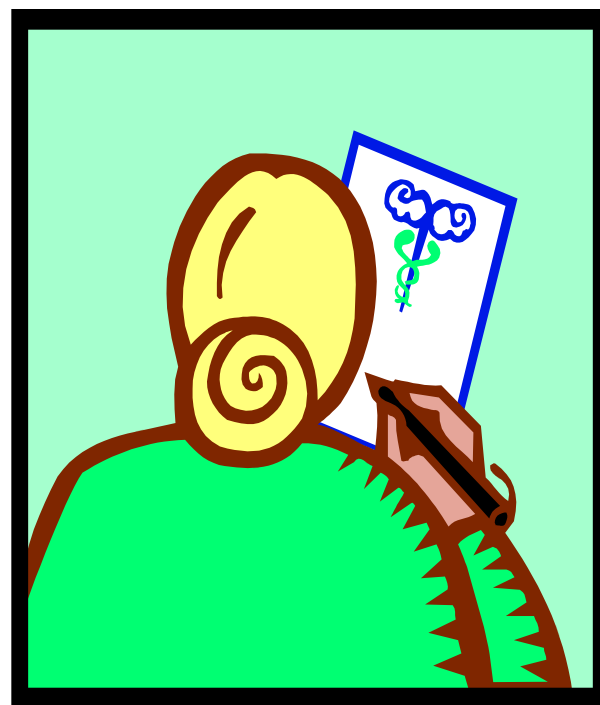
- Er det absolut nødvendigt?
 - alle andre muligheder skal være afprøvet
- Har man forsøgt med den form for magt, der er den mindst indgribende, men som samtidig er tilstrækkelig i den konkrete situation?
 - også kaldet 'Mindsteindgrebsprincippet'
- Hvorfor handler borgeren som vedkommende gør i de situationer, der fører til magtanvendelse?
 - ændre rutiner m.v. og dermed undgå de situationer, hvor magtanvendelse opstår
- Et lovligt indgreb skal stå i rimeligt forhold til det, man ønsker at opnå og varigheden af indgrebet skal begrænses mest muligt.

Serviceoven - magtanvendelse

- Personlige alarm/pejlesystemer – særregler for demente, der ikke protesterer
- Tilbageholdelse i egen bolig
- Særlige døråbnere ved yderdøre
- Fastholdelse i akut opstået situation
- Fastholdelse i personlige hygiejnesituationer
- Beskyttelses-fastspænding med stofseler
- Flytning med værgesamtykke
- Flytning med godkendelse af Statsforvaltningen

Registrering og indberetning

- Al magtanvendelse skal registreres og indberettes (også ikke godkendt magtanvendelse)
 - Løbende vurdering
 - Refleksion
 - Åbenhed
- Der skal udarbejdes personlig handleplan efter servicelovens § 141 i forbindelse med beslutning om iværksættelse af magtanvendelse
- Registreringsskemaer:
 - www.socialstyrelsen.dk

Sundhedsloven

- Patienter der varigt mangler evnen til at give informeret samtykke
 - Nærmeste pårørende
 - Personlig værge
 - Uvildig sundhedsperson
 - Sundhedsstyrelsen/embedslægen
- Gælder **ikke** for:
 - Akut behandling
 - Behandling med blodprodukter
 - Behandling af uafvendeligt døende
- Patienten skal inddrages

Sundhedsloven

- Magtanvendelse udenfor psykiatriloven – ikke tilladt!
- Etisk Råd - Udtalelse 26.10.2011:
- Det Ethiske Råd mener, der bør være hjemmel i lovgivningen til at behandle inhabile demente, som ikke samtykker til behandling og eventuelt rent fysisk modsætter sig den. Formålet med behandlingen skal være at drage omsorg for patienten, herunder at minimere smerte, lidelse, angst eller væsentlig ulempe for patienten. Hvis vurderingen er, at behandlingen er i patientens interesse, kan det efter Rådets opfattelse være omsorgssvigt ikke at behandle. Behandling af inhabile demente kan dog kun komme på tale i særlige situationer.